

Dialogmöte 30/8 2016: I kölvattnet av Nationella strategierna för skolväsendets digitalisering

Ett möte för de som arbetar centralt i kommuner med frågorna kring skolväsendets digitalisering. Här en resumé av dagen som, utöver nätverkande och erfarenhetsutbyte, hade följande mål: utbyte och diskussion och att få fram en bruttolista på utmaningar, gärna prioriterad och med förslag på nästa steg. Alltihop ur ett nationellt, regionalt och lokalt perspektiv.

Närvarande kommuner/regioner:

Borås, Botkyrka, Eskilstuna, Finspång, Göteborg, Habo kommun, Huddinge, Hässleholm, Järfälla, Kronoberg, Laholm, Lidingö, Linköping, Ljungby, Norrköping, Nyköping, Perstorp, Ronneby, Skara, Sollentuna, Stockholm, Sydnärkes Utbildningsförbund, Tanum, Täby, Upplands Väsby, Växjö, Österåker.

1. Inledning

Dagen började med en inledning av Anna Carlsson och Johanna Karlén från SKL som berättade om SKL:s arbete när det gäller skola och lärande i en digital värld, och då bl.a. de fyra strävansmål som är framtagna och de initiativ och projekt som drivs just nu. Information finns på skl.se/skolansdigitalisering.

Sedan blev det en laget-runt presentation där varje kommun/region presenterade sitt nuläge, en utmaning man löst och främsta utmaning man ser framåt. Därefter blev det tid att skriva ner fler utmaningar och sortera dem, samt gruppdiskussioner utifrån intresseområde. Under nedanstående rubriker i dokumentet är det som fångades upp under dagen sammanfattat.

Vi kan konstatera att det finns gott om utmaningar, men också att mycket arbete pågår samt att det finns ett stort engagemang och en vilja att komma framåt. Skolverkets förslag till Nationella strategier för skolväsendets digitalisering och ändringar i styrdokumentet är välkomna och ett viktigt steg för likvärdighet. Att arbeta för likvärdighet, att få alla med på tåget samt skapa en hållbar organisation kring kompetensutveckling var det många av kommunerna som lyfte.

2. Utmaningar man löst – det här har vi lyckats med/är bra på gång med!

LEDNING

Kommun	Lyckats/på gång med:
Borås	Hålla ihop helhetsperspektivet när de olika stadsdelarna ville åt olika håll. Nu blir det en grundskoleförvaltning från årsskiftet.
Botkyrka	Engagemang och vilja i leden: verksamhet-förvaltning-politik
Eskilstuna	It-strategin har införlivats i det systematiska kvalitetsarbetet. Förstelärarnas roll att följa upp att målen följs och uppfylls. IT-piloter i varje arbetslag.
Finspång	Rekrytering av person som ska hålla ihop utbildningsinsatserna
Huddinge	Implementerat en e-strategi, 2013-2016. Politiskt godkänd. IKT-pedagoger centralt. Handlingsplaner på enheterna, centrala it-nätverk med pedagoger
Huddinge	Pedagogisk plattform -> gemensamt för alla skolformer och som tydligt anger vad som förväntas av pedagog och pedagogisk ledare som arbetar i Huddinge. Förmedlar grundläggande förhållningssätt som varje barn och elev ska möta i Huddinges förskolor och grundskolor varje dag.
Hässleholm	Fått politiken med på tåget
Laholm	Övergripande styrning av IKT-frågorna (organisation)
Laholm	LIKA-verktyget och skolans/förskolans IKT-handlingsplan
Lidingö	Har fått förskolecheferna att bli engagerade i it-utvecklingen inom förskolan
Linköping	Stöd från kommunpolitikerna
Linköping	Kanalen mellan skolor/fsk till förvaltning fungerar bra åt båda håll
Skara	Nätverk mellan It och pedagoger för att komma tillrätta med oenighet.
Sollentuna	Samsyn - skolresan
Sollentuna	Samlad styrkedja: politik - huvudman - skolledare - lärare
Stockholm	Digitaliseringsfrågan finns inskriven i VP, såväl stadens som utbildningsförvaltningens.
Stockholm	Kartläggning och framtagning av framgångsfaktorer
Sydnärkes Utbildnings- förbund	Genomfört LIKA för att sätta standarder. Ikt-strategi med rollfördelning.
Täby	Har en tydlig bild av vad vi ska satsa på
?	Ikt-strategi, långa och korta mål med digitaliseringen. Utvärderas varje år.

INFRASTRUKTUR

Kommun	Lyckats/på gång med:
Borås	MDM-lösning på plats
Botkyrka	Infrastruktur på plats.
Eskilstuna	Väl fungerade infrastruktur
Habo	MDM-lösning
Habo	Airwatch
Habo	1-1 satsning åk 1-9
Hässleholm	Synliggöra dolda kostnaderna kring it
Järfälla	Fått ihop en bra grundplattform med lärportal och GAFE
Järfälla	Infrastruktur
Linköping	MDM-lösning
Region Kronoberg	Tillgång till kvalitetskontrollerad strömmande media
Region Kronoberg	Tillgång till god pedagogisk programvara
Ronneby	1:1 på gymnasiet - 4 olika digitala enheter att välja på beroende på programinriktning.
Skara	MDM-lösning
Stockholm	1:1 på gymnasiet
Österåker	MDM-lösning
Österåker	It sätter samman paket för skolorna med Single Sign On
?	Tekniken

KOMPETENS

Kommun	Lyckats/på gång med:
Borås	Vårt nätverk av pedagoger från varje skola: "IKT-spridare". Skilt från tekniska frågor som har ett eget nätverk.
Borås	Fortbildning och studiedagar på samtliga skolor, ikt-café, sommarskola för pedagoger etc. Ett smörgåsbord av utbildningar och nu även uppsökande verksamhet.
Borås	Vår "Trestegsraket" (exempel från verkligheten)
Botkyrka	Satsning på skolledare så att de kan driva på arbetet.

Botkyrka	Utbildningsinsatser för pedagogisk personal.
Botkyrka	Kollegialt lärande och skolövergripande nätverk.
Järfälla	Sytt ihop en kommunövergripande grundutbildning i GAFE/Vklass för alla pedagoger
Laholm	Kompetensutvecklingsinsatser gällande IKT. Grundutbildningar utifrån pedagogernas nivå = ökad användning
Linköping	Projekt med universitetet. 1 lärare per skola får lära sig programmering och datalogiskt tänkande.
Norrköping	Har hittat en modell för att få "alla med på tåget" (fortbildning). Fortbildning för lärare. Jobbar i workshops. Många olika nivåer.
Region Kronoberg	Digital kompetensdag - mix av regional och nationell it-kompetens
Region Kronoberg	Utbildning för samtliga pedagoger i Lessebo. Pedagogerna ser nu oändliga möjligheter med digitalisering.
Ronneby	Har ett föränderligt och påverkansbart 2-årigt utbildningspaket med interna och externa utbildare riktat till pedagoger och ledning.
Ronneby	Fick till en upphandling 1:1 som inkluderade utbildningspaketet till pedagogerna. Två spår av utbildning; ledning och pedagoger.
Sollentuna	Dela-kultur
Stockholm	Effekterna av VFS (Verktyg för självskattning) ner på individnivå
Tanum	En väg för kollegialt lärande med bl.a. lärande samtal 1 gång/mån. Disponerar även 4 fortbildningsdagar om året.
Upplands Väsby	Lärlabb, en utvecklingsmiljö för professionsutveckling. Allt är cc-licensierat och kan delas av alla.
Växjö	Skapat lärnätverk
Österåker	Pedagogcentrum = verkstäder för professionsutveckling + webbutbildningar

ANVÄNDNING

Kommun	Lyckats/på gång med:
Borås	Fått med pedagoger i diskussion kring vad vi vill ha i en lärplattform (inför upphandling)
Botkyrka	Systemintegration: Lärplattform - GAFE - Skolfederation
Linköping	Pedagogisk satsningar som ASL, kodning etc.
Nyköping	Fått igång GAFE på ett bra sätt

Upplands Väsby	Makerspace, hackerlab för att jobba med likvärdighet så att alla huvudmän i kommunen ska kunna jobba med detta utan att själva behöva köpa in det
Växjö	Gymnasiets 1:1 och GAFE-användning

3. Största utmaningarna framåt

En spåna-loss övning med post-it lappar där utmaningarna sedan sorterades under följande områden och klustrades i den mån det gick (det mesta hänger ju ihop):

LEDNING

Kluster	Utmaning
Vision och strategi	Att veta vad och vart man ska - strategi
	Strategi för digitalisering på varje skola/enhet som följs och utvärderas
	Strategiskt arbete
	En kommunövergripande strategi. Koppling it - pedagogik
	Tydliga målbilder, tydligt ledarskap, tydlig och transparent organisation med tydligt mandat och resurssatt.
	Få till en gemensam strategi och policy
	Prioritera
	Ge tid till stöd, se tiden bakom
	Se till att alla gör
	Saknar en (officiell) Ikt-strategi
	Politiska organisationen - svårt att komma vidare
	Politiskt beslut som följs upp av gemensamma beslut i ledningsgrupp - ger en början till likvärdighet
	Saknar tydligt styrning från rektorer kring digitalisering
	Få med alla rektorer på tåget
	Fokus på pedagogik, ej prylar och system
	Levande handlingsplaner
Digitalt ledarskap	Digital kompetens på politik- och chefsnivå
	Den digitala skolledaren
	Ledaren måste förstå vikten av digitalisering

	Medvetandegöra skolledare
	Få skolledarna att förstå vidden av tid, kostnad, insats. Fortbildning på djupet
	Digitalt pedagogiskt ledarskap
	Tydlig pedagogisk styrning
	Alla skolledare och förskolechefer får it-pedagogisk utbildning
	Att skolledare/verksamhetschefer aktivt driver en s.k. it-utveckling med konkret och tydlig lokal it-plan
	Skolledarnas brist på engagemang samt deras okunskap
	Att få alla chefer och rektorer att förstå att it är en del i det pedagogiska ledarskapet och krävs för ett förändrat arbetssätt
	Att alla led är delaktiga i den digitala utvecklingen - skolhuvudmän, skolledare, pedagoger, elever, föräldrar m.fl.
	Kompetensutveckling och förståelse för it-strategier på alla nivåer i ledarskapet
	Förståelse för det digitala ekosystemet och digital litteracitet
Organisation	För liten Ikt-organisation med dålig direkt koppling till enheterna
	Organisation för samordning/likvärdighet finns, men utgå från verksamhetens behov fungerar ej.
	Fasta kulturer i skolan, t.ex. lärare fast i scheman, mätkulturer osv. hindrar kollegialt lärande och utveckling
	Skapa utrymme för det kollegiala lärandet
	Se över skolstrukturen för att främja kollegialt lärande.
	Tid att prova på eller arbeta med processen/digitala verktyg efter kompetensutveckling
	Brist på pedagogiska satsningar i skolan (ikt-pedagoger/resurser ute i skolorna)
	Ge förutsättningar och se till att ikt-personer på skolan deltar på möten, får utrymme på skolan
Utvärdering	Utvärdering av projekt
	Öka elevinflytande genom ikt-råd
Likvärdighet	Skapa likvärdighet i undervisningen
	Likvärdigheten ska inte bero på skola eller klassrum
	Brist på dialog mellan skolor och utbildningsförvaltning
Juridik	Juridiken, sep 2015 till maj 2018 (nya Dataskyddsförordningen)

INFRASTRUKTUR

Kluster	Utmaning
Digitala ekosystemet	Samordna och likriktade system
	Struktur och system som hänger ihop
	Tråkigt men sant - gemensam grund behövs
	Skolfederation på gott och ont
	SingleSignOn - hur får vi alla system att prata med varandra
	Systempusslet - helhet, synk, länkar etc.
	Plattformar och arbetsmetoder - det digitala ekosystemet
	Bygga upp en god infrastruktur inom förskolan
	MDM-lösning
	Nät
Trådlösa nätverk som pallar trycket till billigt pris	
Nät som inte riktigt pallar trycket för de volymer som är på väg ut	
Trådlösa nät måste fungera alltid.	
Möjliggöra klient till klient-funktion inom det trådlösa nätet	
Nätet på landet	
Inköp	
	Behovsstyrt, ej styrt av digitala verktyg
	Upphandling ej av tekniker, utbildningens behov ska styra
	Veta vad man ska "köpa in"
	Lärplattformens framtid - vid upphandling, hur ska vi få ut det mesta av den?
	IKT-spridare delaktiga i utvärderingar av plattformens för- och nackdelar
Budget	Ekonomi i 1:1 till alla
	Att utöka maskinparken till samtliga i verksamheten
	Finansiering av verktyg till grundskola och till förskolans personal (enl. strategiförslaget)

KOMPETENS

Kluster	Utmaning
Behov och förståelse	Att i vårt omtag sortera riktlinjer och strategier kring alla förväntade digitala utbildningsinsatser
	Förstå behovet
	Efterfrågan på fortbildning måste specificeras av verksamheten, inte komma uppifrån
Inriktning och nivå	Kompetensutveckling för beslutsfattare, förvaltning, rektorer m.fl.
	Skolledare som "går före", ställer krav, har mindset (lokalt, regionalt, nationellt)
	Höja pedagogers lägsta nivå - bli digitala litterata
	Öka lägsta nivån
	Kompetensutveckling för pedagoger på olika nivåer
Organisation	Tid för kompetensutveckling mkt i rullarna som slåss om tiden
	Tidsbrist fortbildning pga lärarbrist
	Tid för pedagoger - digitalt ledarskap. Prioritera fortbildning, kollegialt lärande
	Utnyttja de som springer före att stötta kollegorna. Peppa/belöna majoriteten
	Lokalt på skolan: personer som stöttar och driver kompetensutvecklingen. Någon man kan vända sig till (ikt-pedagog/ikt-samordnare)
	Samlat ansvar kring kompetens - inte enbart rektors
Innehåll	Bedömning släpar efter, inget fungerande sätt att bedöma både kunskaper och färdigheter på adekvat sätt.
	Hur bedöma nytt lärande utan gamla metoder
	Prata mer om digital litteracitet och digitalisering som katalysator för utveckling och undervisning
	Blended learning, webbaserad utbildning
	Öka beställarkompetensen
	Förståelse MIK

ANVÄNDNING

Kluster	Utmaning
Gemensam grund	Att hitta en grundplattform för digitalt lärande som alla pedagoger har möjlighet att stå stadigt på och känna sig trygga i.
	Kommande 1:1 i grundskolan med 66 000 elever
	Implementering och utbildning (molntjänster)
Pedagogik och arbetssätt	Att få ikt att ingå i samtliga utvecklingsområde som delprocess - "hur kan ikt bidra till att göra arbetet mer effektivt, utvecklande...."
	Hur ikt ska komma in naturligt i olika ämnen.
	Att få pedagoger att förstå att it-utvecklingen är EN av delarna i ämnesutvecklingen, precis som alla andra delar
	Våga använda
	Nya användningssätt
	Pedagogiken
	Digitala läromedel
Likvärdighet	Likvärdigheten mellan skolor, skolformer och inom enheter måste förbättras
	Likvärdigheten att disponera digital enhet i hemmet
	Utjämna skillnader i kunnande och kompetens
Eleverna	Hur ska digitaliseringen nå fram till eleverna, komma dem till godo? Få pedagogerna att nå dit.
	Hur nå ända ut till eleverna för att säkerställa att digitaliseringen leder till högre måluppfyllelse?
Dela-kultur	Förmedla vad man gör, i vilket system.
	Kollegialt lärande

SAMVERKAN

Kluster	Utmaning
Armkrok	Lyft blicken. Många verksamheter har samma behov och står inför samma utmaningar
	Samarbete mellan verksamhet och it för att skapa struktur
	Att få till ett bra samarbete tillsammans med it-avdelningen, så vi kan peaka det pedagogiska/didaktiska med det tekniska
	Bättre samarbete mellan de olika förvaltningarna för att mötas i det arbete vi gör -> gemensamt mål: våra barn och invånare
	Samarbete barn- och utbildning och it
	Förståelse från it-enheten att utbildningsverksamheten är kunden.
	Förståelse för roller och verktyg
Systematik och upplägg	Hur får vi vår ikt-strategi att bli en del i det systematiska kvalitetsarbetet
	Systematiskt fortbildningsarbete på den egna skolan
	Använd förstelärare
	Rundabord-samtal
	Verksamhetsbesök
	Rutiner
Dela-kultur	Skapa digitalt forum för samarbete
	Utveckla dela-tänket inom förvaltningen
	Inleda samarbete med övriga förvaltningar kring digitala verktyg
	It-stöden på skolor/förskolor emellan
	Diskutera behov, ej funktioner
Transparens	Svårt med transparens. Många processer kring it/ikt pågår i grupper av olika slag, men svårt att få info om vad som händer
	Dialog inom och mellan verksamheter
	Tvärkontakter mellan "stuprör" i verksamheten
Forskning	Få fram forskningsresultat som visar på vad digitaliseringen innebär för resultatet.
	Få stöd och vägledning i forskning

4. Stöd som behövs – nationellt, regionalt, lokalt

Gruppdiskussioner utifrån intresseområde. Intensiva samtal där olika erfarenheter delgavs och utmaningar diskuterades runt de olika borden. Vid en kort summering i slutet av dagen framkom följande behov av stöd:

- **LEDNING:**

Nationell nivå: Nationellt skolutvecklingsprogram: Styrning & Ledning

Lokal nivå/skolnivå: de nationella programmen granskas och omformas för att passa lokala behov!

Kommunal nivå: ställ krav på skolledarna att ordna sig för kollegial utbildning.

En tydlighet kring hur styrande de Nationella strategierna kommer vara och hur de kommer följas upp, kontrolleras, behövs också.

- **INFRASTRUKTUR:**

Stöd att estimerar kort- och långsiktig kostnad för 1:1

Enighet kring system som fungerar.

n Skolfederation där leverantörer inte tar betalt av huvudman

- **KOMPETENS/ANVÄNDNING:**

Regionalt och nationellt finns behov av stöd som ger en till många effekt, t.ex.:

- Redskap, verktyg, metoder
- Lärarsjälvskattning
- Utbildning

Lokalt behövs olika stödstrukturer, t.ex.:

- Utbildningsinsatser viktiga – en basnivå till alla samt anpassade utbildningar. Viktigt att momenten är obligatoriska för att få med alla
- Ledarskapet är kritiskt i alla led – rektor, rektors chef etc.
- Insatser kring elevers användning
- Handlingsplan som pekar ut riktning kring användningen viktig
- Uppföljning av användning i ordinarie kvalitetsarbete, såsom medarbetarsamtal, resultatdialoger
- Kunskapsdelning via inspirationslärare och olika ”experter”.

Önskemål om stöd från SKL i form av fortsatt facilitering av liknande möten runt om i landet nämndes också. Som ett sätt att fortsätta utbyta erfarenheter, diskutera utmaningar och hitta former för gemensamt arbete.

5. Prioritering

Tiden rann iväg och vi hann inte med att riktigt summera vilka utmaningar som är störst eller vilka stöd som bör prioriteras. Därför ordnar vi någon form av fortsatt möjlighet till diskussion och prioritering på webben, via digitalt verktyg av något slag. Återkommer med det!

6. Sammanfattning

Som diskussionerna under dialogmötet och de olika tabellerna i dokumentet visar, finns det en hel del att arbeta med när det gäller skolväsendets digitalisering. Samtidigt är en hel del arbete gjort, det finns flera olika initiativ och lösningar runt om i kommunerna. Fortsatt och ökad samverkan för att hitta gemensamma lösningar, fokusera på rätt saker, utreda vilket stöd som behövs nationellt, regionalt och lokalt känns viktigt för att ha fortsatt tempo framåt!

Stort tack för en härligt inspirerande och givande dag! Vi hoppas att ni knöt många nya kontakter och fick med bra uppslag och inspel hem för det fortsatta arbetet på hemmaplan!

Anna & Johanna

Sveriges Kommuner och Landsting